

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 04 0 K 004624 18 Kžk
Sarajevo, 15.10.2018. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Gogala Zorice kao predsjednice vijeća, Dodik mr Božidarke i Zlotrg Nidžare kao članova vijeća, uz sudjelovanje Herić Senke kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Đ. S. i Š. J., zbog krivičnih djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. u vezi člana 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, po optužnici Kantonalnog tužiteljstva Zeničko - dobojskog kantona broj T04 0 KTRZ 0008812 12 od 03.07.2014. godine, izmijenjenoj dana 13.11.2015. godine, nakon održanog pretresa dana 15.10.2018. godine, u prisustvu federalnog tužitelja H. M., optuženog Đ. S. i njegovog branitelja, advokata Lj. B. iz Z., te optuženog Š. J. i njegovog branitelja, advokata A. R. iz Z., donio je i dana 16.10.2018. godine javno objavio:

P R E S U D U

OPTUŽENI:

1. Đ. S., zv. D. sin Đ. i majke D. rođene T., rođen godine u mjestu Š., općina Z..., nastanjen u Z... u Ulici G. p. broj .. (kod punice), po narodnosti Bošnjak, državljanin BiH, JMBG: ..., po zanimanju kovač, zaposlen u preduzeću A.K. d.o.o. Z..., oženjen, otac četvero djece od kojih je dvoje maloljetno, pismen, sa završenom SSS, srednjeg imovnog stanja, osuđivan;

2. Š. J., sina I. i majke E. rođene S., rođen ... godine u Z..., nastanjen u Ul. S. broj ..., općina Z., po narodnosti Bošnjak, državljanin BiH, JMBG: ..., po zanimanju oficir, oženjen, otac jednog punoljetnog djeteta, pismen, sa završenom VSS-Vojnom akademijom u S. i B., bio u aktivnoj vojnoj službi sa činom kapetana, u penziji, srednjeg imovnog stanja, neosuđivan;

na osnovu člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

OSLOBADAJU SE OD OPTUŽBE

da su:

na području općine Z., u naseljima B. i T. u vrijeme oružanog sukoba u B. i H., Š. J. kao pripadnik oružanih snaga R BiH, Vojne jedinice Z..., u svojstvu komandira DIV odreda, a Đ. S., kao pripadnik oružanih snaga R BiH, Vojne jedinice ... Z..., postupali protivno pravilima Međunarodnog humanitarnog prava, pri tom kršeći odredbe iz člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnog stanovništva za vrijeme rata od 12.08.1949. godine i člana 4. stav 1. i 2. tačka a) Dopunskog protokola II uz Ženevske konvencije iz 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, tako što su nečovječno postupali prema civilima, nanoseći im velike duševne i tjelesne patnje i bol, znajući da se radi o civilima srpske nacionalnosti, a od kojih su posljedica B. A., N. i V. pretrpjeli teške psihičke traume i fizičke povrede, a B. A. je od istih preminuo, na način da su:

1. Đ. S.

Dana 16. juna 1992. godine u ranim jutarnjim satima, sa drugim vojnicima koji su svi bili obučeni u vojne uniforme sa oznakama TO i naoružani puškama, učestvovao u akciji pronalaska ilegalnog naoružanja kod lica srpske nacionalnosti u selu B..., pa kada su došli do kuće B. A., izveli su ga iz kuće zajedno sa njegovim sinovima N. i mldb V. (16 god.), gdje su ih udarali kundacima pušaka, nogama i rukama po cijelom tijelu, da bi potom Đ. S. rekao da N. vode na groblje da im pokaže gdje je navodno zakopano oružje, pa kad isto oružje nisu pronašli, Đ. S. im je rekao da i dalje tuku N., a zatim i da ga streljaju, nakon čega su ovome zavezali oči, prislonili ga uz drvo i pucali rafalno oko njega, zatim su N. vratili pred kuću, gdje su njega zajedno sa njegovim ocem A. i bratom V., a koji su sva trojica vidno pretučeni, predali drugoj skupini vojnika koji su ih odveli od kuće

2. J. Š.

Dana 16. juna 1992. godine u prijepodnevnim satima, u prostorijama škole H. K. u T..., gdje je bio smješten D.I.V. odred Vojne jedinice ... Z., kao komandir navedene jedinice, u kancelariji u koju su dovedeni B. A. i N., zajedno sa drugim, njemu potčinjenim vojnicima, iste tukao rukama, nogama i kundacima pušaka, nakon čega je B. N. izgubio svijest, a kada je došao sebi, vidio je da je bio u drugoj prostoriji odakle je čuo krike i zapomaganje svoga oca kojeg su i dalje tukli, a potom su vojnici Ne. ponovo ubacili u kancelariju kod J. Š., koji ga je zajedno sa njima nastavio tući, od kojih je udaraca N. pao preko nogu svoga oca koji više nije davao znakove života, a potom su u istu kancelariju doveli i B. V. kojeg je takođe J. Š. tukao zajedno sa drugim vojnicima, sve dok V. od zadobijenih udaraca nije izgubio svijest, pa su ga polijevali vodom, a kada se osvijestio, sveli su ga u podrum i nastavili tući, nakon čega su B. N. i V. odvezli u KP dom u Z..., gdje su ostali zarobljeni sve do 31.10.1992. godine, kada su razmijenjeni, da bi tijelo mrtvog B. A. vojnici vozilom odvezli do zgrade Hitne pomoći u Z., ispred koje su izbacili i ostavili njegovo tijelo.

čime da bi počinili krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Na osnovu odredbe člana 203. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, optuženi Đ. S. i Š. J. se oslobađaju dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, pa troškovi krivičnog postupka nastali pred Kantonalnim sudom u Zenici i pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine do ukidanja presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 004624 17 K 2 od 23.03.2017. godine uključujući i sve troškove branitelja po službenoj dužnosti koji su nastali do pravomoćnog okončanja krivičnog postupka padaju na teret sredstava Kantonalnog suda u Zenici a ostali troškovi krivičnog postupka nastali pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine nakon ukidanja navedene presude padaju na teret budžetskih sredstava.

Na osnovu odredbe člana 212. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine oštećeni B. N. i B. V. se upućuju da imovinskopravni zahtjev mogu ostvarivati u parničnom postupku.

O b r a z l o ž e n j e

Optužnicom Kantonalnog tužiteljstva Zeničko - dobojskog kantona broj T04 0 KTRZ 0008812 12 od 03.07.2014. godine, koja je potvrđena od strane Kantonalnog suda u Zenici, izmijenjenoj dana 13.11.2015. godine na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, optuženim Đ. S. i Š. J. stavljeno je na teret da su učinili krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), na način kako je to opisano u dispozitivu te optužnice.

Presudom Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 004624 17 K 2 od 23.03.2017. godine, optuženi Đ. S. i Š. J., oslobođeni su od optužbe da su učinili krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi člana 22. preuzetog KZ SFRJ, na osnovu odredbe člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH). Istom presudom su na osnovu odredbe člana 212. stav 4. ZKP FBiH, oštećeni sa imovinskopravnim zahtjevom upućeni na parnicu, dok su temeljem odredbe člana 203. stav 1. ZKP FBiH, optuženi oslobođeni obaveze da nadoknade troškove krivičnog postupka, tako da isti u cijelosti padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 K 004624 17 Kž 2 od 12.04.2018. godine, djelimično je uvažena žalba kantonalnog tužitelja u Zenici, pa je presuda Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 004624 17 K 2 od 23.03.2017. godine ukinuta, i određeno je održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Na pretresu održanom pred ovim sudom, na osnovu člana 332. stav 2. ZKP FBiH, preuzeti su dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka, pa su kao dokazi optužbe pročitani: iskazi svjedoka B. N. i B. V. sa glavnog pretresa od 16.03.2015. godine, iskaz svjedoka M.S.1 sa glavnog pretresa od 27.10.2014. godine, iskaz svjedoka M.S.2 sa glavnog pretresa od 27.10.2014. godine, iskaz svjedoka B. H. sa glavnog pretresa od

11.11.2014. godine, iskaz svjedoka I. H. sa glavnog pretresa od 28.11.2014. godina, iskazi svjedoka Š. I. i to iskaz sa glavnog pretresa od 28.11.2014. godine i iskaz iz istrage od 11.04.2013. godine, iskazi svjedoka K. N. i to iskaz sa glavnog pretresa od 16.12.2014. godine i iskaz iz istrage od 10.09.2013. godine, iskaz svjedoka K. H. sa glavnog pretresa od 16.12.2014. godine, Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti Predsjedništva RBiH broj 01-011-301/92 od 08.04.1992. godine, Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama RBiH od 20.05.1992. godine, Izvod iz MKU za B. A. broj: 03-13-3-3070/09 od 14.10.2009. godine, Službena zabilješka CSB Z. od 16.06.1992. godine, Daktiloskopsko vještačenje od 16.06.1992. godine, Obdukcioni zapisnik za B. A. broj Kri. 105/92 od 17.06.1992. godine, Fotodokumentacija o izvršenoj obdukciji broj: 08-03/3-6-102/12 od 27.09.2012. godine, Fotodokumentacija mjesta događaja-selo B..., broj: 08-03/3-6-105/12 od 04.10.2012. godine, Fotodokumentacija mjesta događaja-osnovna škola u T., broj: 08-03/3-6-103-1/12 od 04.10.2012. godine, Zapisnik o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Đ. S. od strane svjedoka B. N.) broj: T04 0 KTRZ 0008812 12 od 12.05.2014. godine, i zapisnik o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Š. J. od strane svjedoka B. N.) isti broj i datum sa fotodokumentacijom broj: 08-04/3-6-40/14 od 26.02.2014. godine, Zapisnik o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Đ. S. od strane svjedoka B. V.) broj: T04 0 KTRZ 0008812 12 od 12.05.2014. godine, i zapisnik o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Š. J. od strane svjedoka B. V.) isti broj i datum, sa fotodokumentacijom broj: 08-04/3-6-41/14 od 26.02.2014. godine, Nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka neuropsihijatra prim. dr. E. E. od 01.07.2014. godine – psihijatrijsko vještačenje oštećenih B. A., B. N., i B. V., i iskaz ove vještakinje sa glavnog pretresa od 21.04.2015. godine, Uvjerenje o pripadnosti oružanim snagama za Đ. S. izdato od strane Grupe za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Z., broj: 07/14-03/1-2-3833/11 od 03.10.2011. godine, Obrasci Vob-1 i Vob-2 za Đ. S., ovjereni dana 23.07.2012. godine od strane Šefa Grupe za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze Z..., Uvjerenje o pripadnosti oružanim snagama za Š. J. izdato od strane Grupe za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Z., broj: 07/14-03/1-2-3832/11 od 03.10.2011. godine, Obrazac Vob-1 i Personalni karton za Š. J., ovjereni dana 23.07.2012. godine od strane Šefa Grupe za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze Z..., Izvod iz kaznene evidencije za Đ. S. i Š. J., broj: 08-03/-4-04-2-2-821/12 od 11.12.2012. godine.

Kao dokazi odbrane za optuženog Đ. S. preuzeti su dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka i to: iskaz svjedoka K. M. dat na glavnom pretresu dana 24.06.2015. godine, iskaz svjedoka K. H. dat na glavnom pretresu dana 03.11.2015. godine, iskaz svjedoka H. T. dat na glavnom pretresu dana 24.06.2015. godine, iskazi svjedoka S. S. i to iskaz sa glavnog pretresa od 24.06.2015. godine i iskaz koji je dao u istrazi dana 12.06.2013. godine, iskaz svjedoka S. R. iz istrage od 20.12.2013. godine, koji je u smislu člana 288. stav 2. ZKP FBiH pročitana na glavnom pretresu od 03.11.2015. godine, dvije fotografije B. N. sa facebook profila, iskaz optuženog Đ. S. dat na glavnom pretresu dana 16.09.2015. godine, iskaz svjedoka B. V. iz istrage broj T04 0 KTRZ 0008812 12 od 12.05.2014. godine, i iskaz svjedoka B. N. iz istrage broj T04 0 KTRZ 0008812 12 od 12.05.2014. godine.

Kao dokazi odbrane za optuženog Š. J., preuzeti su dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka i to: iskaz svjedoka M. A. dat na glavnom pretresu 14.07.2015. godine, iskaz

svjedoka K. Z. dat na glavnom pretresu 14.07.2015. godine, iskaz optuženog Š. J. dat na glavnom pretresu 16.09.2015. godine, presuda Okružnog suda u Banja Luci broj: 11 0 K 013172 13 K od 23.05.2014. godine, presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj: 11 0 K 013172 14 Kž od 21.10.2014. godine, presuda Suda BiH broj: X-KRŽ-07/405 od 30.06.2009. godine.

Na prijedlog optuženih i njihovih branitelja, na pretresu pred ovim sudom su preslušani tonski zapisi iskaza svjedoka B. N. i B. V. dati na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom dana 16.03.2015. godine. Nakon što su preslušani tonski zapisi iskaza pomenutih svjedoka, te izvedeni svi drugi dokazi, branitelji optuženih i optuženi su saglasno izjavili da nije potrebno da se ovi svjedoci neposredno ispituju na pretresu pred ovim sudom, obzirom da su detaljno ispitani na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom. Federalni tužitelj je izjavio da, s obzirom na izbjegavanje ovih svjedoka da odgovore na konkretno postavljena pitanja tokom ispitivanja na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, smatra da se njihovim neposrednim ispitivanjem ponovo ne bi dobili konkretni odgovori, ali da konačnu odluku ostavlja ovom sudu. I po ocjeni ovog suda, a nakon što su pažljivo preslušani tonski zapisi iskaza svjedoka B. N. i B. V. dati pred prvostepenim sudom, ovaj sud nalazi da oni jednostavno nisu bili u mogućnosti da odgovore na konkretno postavljena pitanja stranaka, branitelja i prvostepenog suda, tako da u tim situacijama nisu dali konkretne odgovore, pa se njihovim ponovnim ispitivanjem to ne bi moglo otkloniti. Iz tog razloga, a imajući u vidu i razloge ekonomičnosti i efikasnosti krivičnog postupka, obzirom da svjedoci B. N. i B. V. žive u A..., ovaj sud je odlučio da ih neće neposredno ispitivati na pretresu.

Odbijen je kao nepotreban dokazni prijedlog branitelja optuženog Đ. S. da se provede djelimična rekonstrukcija na licu mjesta, tako da se utvrdi udaljenost od kuće oštećenih B. do mjesnog groblja. Ovo zbog toga što se radi o podatku koji je moguće pribaviti od nadležne općinske službe za geodetske poslove i katastar nekretnina, pa bi provođenje djelimične rekonstrukcije radi utvrđivanja te okolnosti bilo sasvim nepotrebno i uzrokovalo bi neopravdane troškove, kao i odugovlačenje krivičnog postupka, zbog čega je branitelj upućen da ovaj dokaz pribavi na opisani način. Nakon toga je, na pretresu pred ovim sudom održanim dana 01.10.2018. godine, branitelj ovog optuženog odustao od tog dokaza.

Kao dokaz suda, na pretresu pred ovim sudom održanim dana 15.10.2018. godine neposredno je ispitan svjedok M.S.1, a branitelj optuženog Š. J. je kao dokaz odbrane ovog optuženog, u spis uložio iskaz svjedoka M.S.1 iz istrage od 16.01.2013. godine, koji je koristio tokom unakrsnog ispitivanja tog svjedoka.

U pogledu dokaza koji su izvedeni pred prvostepenim sudom i koji su na pretresu pred ovim sudom preuzeti i pročitani u smislu odredbe člana 332. stav 2. ZKP FBiH, ovaj sud je postupajući u smislu odredbe člana 11. ZKP FBiH, našao da neki od tih dokaza nisu zakoniti, zbog čega ih je izdvojio iz spisa, iz slijedećih razloga:

Prije svega, uvažen je prigovor branitelja optuženog Š. J. u pogledu nezakonitosti istražne radnje prepoznavanja optuženog Š. J. od strane svjedoka oštećenih i posljedično tome, nezakonitosti dokaza i to: zapisnika o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Š. J. od strane svjedoka B. N.) broj: T04 0 KTRZ 0008812 12 od

12.05.2014. godine sa fotodokumentacijom broj: 08-04/3-6-40/14 od 26.02.2014. godine i zapisnik o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Š. J. od strane svjedoka B. V.) broj: T04 0 KTRZ 0008812 12 od 12.05.2014. godine, sa fotodokumentacijom broj: 08-04/3-6-41/14 od 26.02.2014. godine, a po službenoj dužnosti ovaj sud je našao da su nezakoniti dokazi i: zapisnik o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Đ. S. od strane svjedoka B. N.) broj: T04 0 KTRZ 0008812 12 od 12.05.2014. godine i zapisnik o prepoznavanju osobe (prepoznavanje osumnjičenog Đ. S. od strane svjedoka B. V.) broj: T04 0 KTRZ 0008812 12 od 12.05.2014. godine, sa pripadajućom fotodokumentacijom, pa su slijedom toga, navedeni dokazi izdvojeni iz spisa.

Naime, odredbom člana 99. stav 3. ZKP FBiH propisano je da se prepoznavanje vrši ako je potrebno utvrditi poznaje li svjedok osobu, pa se dosljedno tome od njega prvo traži da je opiše ili navede znakove koje je karakteriziraju, a poslije toga mu se, radi prepoznavanja, pokaže ta osoba zajedno sa njemu drugim nepoznatim osobama. Stavom 4. iste zakonske odredbe propisano je da ukoliko prepoznavanje nije moguće u skladu sa navedenim stavom 3., ono će se provesti na osnovu prepoznavanja fotografija te osobe postavljenih među fotografijama svjedoku nepoznatih osoba. Iz navedenih zakonskih odredbi jasno je da zakonodavac prioritet daje neposrednom prepoznavanju koje je u stavu 3. utvrđeno kao pravilo, dok se prepoznavanje na osnovu fotografija može primijeniti samo izuzetno, i to isključivo onda kada neposredno prepoznavanje nije moguće. I pored ovakvog izričitog zakonskog određenja, provedene istražne radnje o kojima su sačinjeni naprijed navedeni zapisnici i fotodokumentacija o prepoznavanju optuženih Đ. S. i Š. J., od strane svjedoka B. N. i B. V., nisu provedene na takav način, nego je izvršeno prepoznavanje na osnovu fotografija u smislu stava 4. odredbe člana 99. ZKP FBiH, bez ikakve konstatacije zbog čega nije bilo moguće neposredno prepoznavanje na osnovu člana 99. stav 3. istog zakona. Pošto u spisu prvostepenog suda, a niti u samim zapisnicima o prepoznavanju nema bilo kakvih naznaka da se prepoznavanje u konkretnom slučaju nije moglo izvršiti u smislu odredbe člana 99. stav 3. ZKP FBiH, odnosno, zbog čega je bilo neophodno da se ova istražna radnja provede na osnovu fotografija u smislu stava 4. istog zakona, onda slijedi da za prepoznavanje koje je provedeno na osnovu odredbe člana 99. stav 4. ZKP FBiH, nisu bili ispunjeni zakonom propisani uvjeti. Radi se, dakle, o suštinskom kršenju relevantnih odredbi procesnog zakona, koja za posljedicu ima nezakonitost dokaza pribavljenog tim kršenjem, zbog čega se u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, na takvim dokazima ne može zasnivati sudska odluka. Kako su iz navedenih razloga pomenuti dokazi ocijenjeni nezakonitim i izdvojeni iz spisa, onda su postali bespredmetni prigovori branitelja optuženih i optuženog Š. J. kojima se osporavala autentičnost i vjerodostojnost tih dokaza.

Dalje, ovaj sud je uvažio prigovor branitelja optuženog Š. J. kojim je osporavao zakonitost nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatra E. dr E. od 01.07.2014. godine (psihijatrijsko vještačenje oštećenih B. A., B. N., i B. V.), kao i njenog iskaza sa glavnog pretresa pred prvostepenim sudom od 21.04.2015. godine, u dijelu u kojem se ista upustila u iznošenje pravne ocjene, odgovarajući na pitanje iz naredbe za vještačenje „da li radnje osumnjičenog prema ubijenom i oštećenim (B. A., B. N. i B. V.), dosežu nivo težine koje bi predstavljale nečovječno postupanje, odnosno, povredu ljudskog dostojanstva“. I po ocjeni ovog suda, odgovor na tako postavljeno pitanje

predstavlja pravnu ocjenu koja je u isključivoj nadležnosti suda, a ne vještaka, pa se na takvim izjašnjenjima vještaka, sudska odluka ne može zasnivati. Naime, odredbom člana 109. ZKP FBiH propisano je, između ostalog da, ukoliko naučno, tehničko ili drugo stručno znanje mogu pomoći sudu da ocijeni dokaze ili razjasni sporne činjenice, vještak može (kao posebna vrsta svjedoka) svjedočiti davanjem nalaza o činjenicama i mišljenja koje sadrži ocjenu o činjenicama. Iz navedenog je sasvim jasno da su nalaz i mišljenje vještaka ograničeni isključivo na činjenična pitanja, odnosno, da vještak ne može iznositi bilo kakve pravne ocjene. Suprotno postupanje predstavlja suštinsko kršenje relevantnih odredbi procesnog zakona, što za posljedicu ima nezakonitost dokaza pribavljenog tim kršenjem, zbog čega se u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, na takvim dokazima ne može zasnivati sudska odluka. Stoga nalazi i mišljenja vještaka neuropsihijatra E. dr E. od 01.07.2014. godine, kao i njen iskaz sa glavnog pretresa pred prvostepenim sudom od 21.04.2015. godine u dijelu u kojem se iznose pravne ocjene, neće biti korišteni od strane ovoga suda.

Nasuprot tome, odbijen je kao neosnovan prigovor branitelja optuženog Š. J. da iskazi svjedoka B. N. i B. V. dati tokom istrage u Ambasadi BiH u A... nisu zakoniti dokazi, jer prilikom provođenja te istražne radnje nije postupljeno u skladu sa pravilima međunarodne pravne pomoći. Naime, branitelj ovaj prigovor nije konkretizirao na način kojim bi ukazao koja konkretna pravila, odnosno, zakonske odredbe su prekršene, te zbog čega bi takvo kršenje imalo za posljedicu nezakonitost dokaza u smislu odredbe člana 11. stav 2. ZKP FBiH. Međutim, zaključak o nezakonitosti određenog dokaza ne može se zasnivati isključivo na činjenici da je prilikom njegovog pribavljanja povrijeđena neka odredba procesnog zakona (osim ukoliko to nije izričito propisano, kao što je npr. u članu 97. stav 4. ZKP FBiH), nego se u tim situacijama mora cijeliti cilj odredbe (koja nije primjenjena ili je prekršena), značaj propusta da se postupi u skladu s njom za osnovna prava i slobode (optuženog ili svjedoka), kao i značaj tog propusta u odnosu na osnovna načela krivičnog postupka, pa se tek tada može izvesti zaključak o zakonitosti ili nezakonitosti određenog dokaza.

Također je odbijen kao neosnovan prigovor branitelja optuženog Š. J. da iskazi svjedoka B. N. i B. V. dati na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom predstavljaju „plodove otrovne voćke“ tj. nezakonite dokaze u smislu člana 11. stav 3. ZKP FBiH. Ovo iz razloga što se odredba člana 11. stav 3. ZKP FBiH primjenjuje samo onda kada se do određenog dokaza nije moglo doći na drugi način, tj. ako on “izvire” isključivo iz nezakonitog dokaza. U konkretnom slučaju iskazi pomenutih svjedoka dati su na temelju njihovog sjećanja o događajima koji su predmet optužbe i ni na koji način ne proizilaze iz zapisnika o prepoznavanju za koje je ovaj sud utvrdio da se radi o nezakonitim dokazima iz naprijed navedenih razloga. Kako dakle iskazi svjedoka B. N. i B. V. predstavljaju zakonite dokaze koji su potpuno neovisni u odnosu na one koji su ocijenjeni nezakonitim, to nije prihvatljiv stav branitelja optuženog Š. J. da se radi o „plodovima otrovne voćke“ tj. nezakonitim dokazima u smislu člana 11. stav 3. ZKP FBiH.

Odbijen je kao neosnovan i prigovor branitelja optuženog Š. J. da je nezakonit dokaz službena zabilježka CSB Z... od 16.06.1992. godine, jer autori iste nisu saslušani u toku postupka.

Naime, sačinjavanje službenih zabilješki od strane organa unutrašnjih poslova, u okviru radnih zadataka koje obavljaju, predstavlja redovan metod njihovog rada reguliran odgovarajućim propisima koji se na tu službu odnose. Stoga službena zabilješka predstavlja dokument koji, kao i bilo koji drugi, može biti korišten u krivičnom postupku radi utvrđivanja relevantnih činjenica, osim ukoliko sadrži izjave određenih osoba koje učestvuju u krivičnom postupku, jer u takvom slučaju osobe koje su takvu izjavu dale, nisu upozorene o pravima i obavezama koje im u skladu sa odredbama procesnog krivičnog zakona pripadaju. Međutim, u konkretnom slučaju se ne radi o takvoj situaciji, nego se službena zabilješka odnosi na postupanje službenih osoba u okviru redovnih poslova koje su obavljali i to pronalaska NN leša i konstatacije s tim u vezi, pa ne postoji bilo kakva prepreka da se ta službena zabilješka u ovom krivičnom postupku koristi kao valjan, odnosno, zakonit dokaz. Pored toga, prigovor kojim se ukazuje na to da autori pomenute službene zabilješke nisu saslušani, predstavlja prigovor na autentičnost, a ne zakonitost tog dokaza u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH.

Dalje, branitelj optuženog Š. J. je prigovorio i to da su nezakonito pribavljene fotografije kuće oštećenih u B. i školi u T... (Fotodokumentacija mjesta događaja-selo B... broj: 08-03/3-6-105/12 od 04.10.2012. godine i Fotodokumentacija mjesta događaja - škola u T... broj: 08-03/3-6-103-1/12 od 04.10.2012. godine), jer o tim radnjama nije sačinjen bilo kakav zapisnik ili izdata odgovarajuća naredba. S tim u vezi, federalni tužitelj je u spis uložio nalog za provođenje istražnih radnji kantonalnog tužitelja broj T04 0 KT RZ 0008812 12 od 05.09.2012. godine, izdat MUP-u Ze-Do kantona, ali se radi o dokumentu koji nije potpisan niti ovjeren pečatom organa koji ga je izdao, pa ga ovaj sud nije ni mogao prihvatiti kao vjerodostojan dokument u smislu člana 289. stav 2. ZKP FBiH. Osim toga, u pomenutom nalogu nije ni sadržana naredba da se izvrši fotografiranje kuće oštećenih i škole u T... Međutim, iako su ovi dokazi uloženi u sudski spis od strane tužitelja, oni nisu korišteni za dokazivanje bilo kakvih odlučnih činjenica, niti je prilikom njihovog izvođenja tužitelj pojasnio zbog čega ulaže te dokaze, odnosno, koje činjenice i okolnosti želi njima da dokaže, pa su oni sa aspekta dokazivanja odlučnih činjenica u ovom krivičnom predmetu, posve irelevantni. Iz tog razloga, ni ovaj sud ih nije posebno cijenio, pa je stoga i navedeni žalbeni prigovor branitelja optuženog Š. J. bespredmetan.

Nisu posebno cijenjени ni dokazi odbrane optuženog Š. J. - presuda Okružnog suda u Banja Luci broj: 11 0 K 013172 13 K od 23.05.2014. godine, presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj: 11 0 K 013172 14 Kž od 21.10.2014. godine i presuda Suda BiH broj: X-KRŽ-07/405 od 30.06.2009. godine, jer se radi o presudama drugih sudova, u drugim krivičnim predmetima, pa se i stavovi izraženi u tim odlukama odnose na činjenična i pravna pitanja relevantna za te predmete. Mogućnost da se prihvate činjenice utvrđene u presudama drugih sudova odnosi se isključivo na presude Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), u skladu sa postupkom i pod uvjetima koje propisuje Zakon o ustupanju predmeta MKSJ Tužiteljstvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od MKSJ u postupcima pred sudovima u BiH¹.

¹ „Službeni glasnik BiH“ broj 61/04, 46/06, 53/06, 76/06.

Također, u ovom predmetu nisu od značaja ni dokazi odbrane optuženog Đ. S. – fotografije sa facebook profila svjedoka B. N. na kojima je on u vojnoj uniformi, a odbrana je njima imala namjeru dokazati da je psihička trauma konstatirana od strane vještaka neuropsihijatra, mogla biti vezana i za učesće svjedoka u borbenim dejstvima. Međutim, postojanje psihičke traume ne može se ni dokazati niti opovrgnuti na osnovu izgleda i odjeće osobe, nego isključivo u skladu sa pravilima odgovarajuće struke i od strane osobe koja posjeduje potrebno stručno znanje iz te oblasti, pa ni takve dokaze ovaj sud nije posebno cijenio.

Stranke i branitelji nisu stavili dodatne prijedloge za izvođenje novih dokaza, ili neposredno izvođenje ranije izvedenih dokaza u toku pretresa pred ovim sudom.

Stoga je ovaj sud ocjenom preuzetih i pročitanih dokaza, kao i dokaza izvedenih na pretresu pred ovim sudom, pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, utvrdio činjenično stanje kako slijedi:

Najprije, ovaj sud nalazi utvrđenim da je u inkriminiranom periodu postojao oružani sukob na području Republike Bosne i Hercegovine, između oružanih snaga R BiH i jedinica V.R.S., uključujući i područje Z..., jer to proizilazi iz izvedenih dokaza. Tako iz iskaza svjedoka S. S., H. T., I. H., Š. I., B. H., M. A. i K. Z. proizilazi da su već u aprilu i maju 1992. godine formirane vojne jedinice pri Općinskom i Okružnom štabu Teritorijalne odbrane (TO) Z..., da su bili naoružani i imali svoja sjedišta, te da su imali vojnu obuku, te da je na dan 16.06.1992. godine provedena akcija pretresa kuća na području T., radi pronalaska naoružanja. Iz iskaza svjedoka K. H. proizilazi da je u inkriminiranom periodu bio angažiran u TO i raspoređen na refej L., a svjedok K. N. je potvrdio da se dana 16.06.1992. godine vratio sa ratišta u V... Svjedok M.S.1 je potvrdio da su u junu mjesecu u selu B... držane „mješovite“ straže, jer u selu su živjeli srpsko i bošnjačko stanovništvo, a iz iskaza svjedoka S. R. proizilazi da je u inkriminiranom periodu bio raspoređen na radnu obavezu, te da su vršeni pretresi kuća i u naselju S. radi pronalaska naoružanja. Iz iskaza svjedoka B. N. i B. V. proizilazi da su nakon događaja od 16.06.1992. godine bili zatvoreni u KPZ Z. skupa sa drugim civilima srpske nacionalnosti, a iz iskaza svjedoka M. A. i K. Z. proizilazi da je neposredno nakon događaja od 16.06.1992. godine, jedinica kojom je komandovao optuženi J. Š. bila raspoređena u zoni borbenih dejstava sa V.R.S. na području zv. Š... planina na V. Slijedom toga, jasno je da ovi dokazi potvrđuju da se u inkriminirano vrijeme, na području Z., život nije odvijao na način na koji bi se inače odvijao u stanju mira, jer su se na širem području odvijala borbena dejstva, postojala je mobilizacija vojnih snaga, i kretanje oružanih formacija, a civilno srpsko stanovništvo je bilo pod vlašću jedne od strana u sukobu, te su im nametnuti posebni režimi života kao što su pretresi kuća i zatvaranja. Pri tome, ovaj sud je imao u vidu da se teritorijom zahvaćenom oružanim sukobom smatra ona teritorija na kojoj se, uslijed oružanog sukoba, život ne odvijaa na način na koji bi se inače odvijao u stanju mira, a za utvrđivanje postojanja oružanog sukoba na određenoj teritoriji od značaja mogu biti sljedeći faktori: blizina direktnih borbenih aktivnosti, postojanje opće mobilizacije, učestalost kretanja vojnih formacija, posebni režimi nametnuti civilnom stanovništvu i sl. Stoga nije prihvatljiva teza odbrane optuženog Š. J. da u inkriminirano vrijeme (dana 16.06.1992. godine), na području Z. nije postojao oružani sukob kao bitno obilježje predmetnog krivičnog djela, jer je Predsjedništvo RBiH donijelo odluku o proglašenju ratnog stanja na području BiH dana

20.06.1992. godine. S tim u vezi ovaj sud podsjeća da kada su u pitanju opća obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ (postojanje rata, oružanog sukoba ili okupacije), jasno je da su takva obilježja u navedenoj zakonskoj normi postavljena alternativno, pa je dovoljno utvrditi postojanje jednog od navedenih obilježja da bi taj opći kriterij bio zadovoljen. Pri tome su moguće različite situacije, npr. da na određenom dijelu teritorije postoji oružani sukob, ali da se još uvijek ne radi o ratnom stanju, da je izvršena okupacija cijelog ili dijela neke teritorije, ali da pri tome nije došlo do oružanog sukoba (nema pružanja otpora) i dr. Odluka Predsjedništva RBiH o proglašenju ratnog stanja u BiH na koju ukazuje branitelj optuženog Š. J. predstavlja samo administrativni akt kojim je verificirano postojeće stanje na području cijele države, i stoga se na osnovu tog akta ne mogu izvoditi zaključci o postojanju ili nepostojanju oružanog sukoba na određenom području, nego se to obilježje predmetnog krivičnog djela utvrđuje na osnovu izvedenih dokaza u svakom konkretnom slučaju. Stoga je ovaj sud, a na osnovu dokaza o kojima je prethodno bilo riječi, našao utvrđenim da je u vrijeme na koje se odnosi optužnica, postojao oružani sukob na području Zenice, kao obilježje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ.

Među strankama nije bila sporna činjenica da su optuženi Đ. S. i Š. J. u inkriminirano vrijeme bili pripadnici oružanih snaga RBiH, što su u svojim iskazima i potvrdili, a to proizilazi i iz slijedećih dokaza: Uvjerenje o pripadnosti oružanim snagama za Đ. S. izdato od strane Grupe za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Z., broj: 07/14-03/1-2-3833/11 od 03.10.2011. godine, Obrasci Vob-1 i Vob-2 za Đ. S., ovjereni dana 23.07.2012. godine od strane Šefa Grupe za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze Z., Uvjerenje o pripadnosti oružanim snagama za Š. J. izdato od strane Grupe za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Z., broj: 07/14-03/1-2-3832/11 od 03.10.2011. godine, Obrazac Vob-1 i Personalni karton za Š. J., ovjereni dana 23.07.2012. godine od strane Šefa Grupe za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze Z. i Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama RBiH od 20.05.1992. godine.

Nadalje, među strankama nije bila sporna niti činjenica da su oštećeni B. A., B. N. i B. V. u inkriminirano vrijeme imali svojstvo civila, s obzirom da prema izvedenim dokazima, isti nisu bili pripadnici niti jedne od strana u sukobu, i u vrijeme predmetnog događaja nisu bili uniformirani niti naoružani, što ne spore ni optuženi u svojim iskazima, pa su prema tome, oštećeni uživali zaštitu prema odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine.

Pored toga, ovaj sud nalazi utvrđenim da su oštećeni dana 16.06.1992. godine odvedeni iz svoje kuće u selu B... u školu u T... i da je prilikom odvođenja prema njima nečovječno postupano, te da su u pomenutoj školi fizički zlostavljani, posljedicom čega su trpjeli velike duševne i tjelesne patnje i bol, a oštećeni B. A. preminuo, kao i da su oštećeni B. N. i B. V. bili zatvoreni u KP dom u Z..., sve do 31.10.1992. godine, kada su razmijenjeni.

Prije svega, iz iskaza svjedoka B. N. i B. V. proizilazi da su dana 16.06.1992. godine (nakon događaja ispred njihove kuće o kojem će kasnije biti više riječi), vezani žicom, kao i njihov otac B. A., te da su odvedeni pješice u školu u T..., da su se zaustavili u mjestu B., a vojnici koji su ih vodili pozivali su stanovnike i govorili „evo četnika

uhvatili smo ih“. Svjedok M.S.1 (komšija oštećenih) je vidio da je grupa vojnika provela oštećene koji su bili vezani, a B. A. je bila stavljena šubara na glavu na kojoj je bio zataknut papir na kojem je pisalo „4S“ i oko vrata mu je bio svezan kanister od 10 litara nafte. Svjedok I. H. je naveo da je bio u grupi vojnika koja je odvela oštećene od njihovih kuća do škole u T..., a kada su došli do T... da je tu bilo naroda iz T. i G. koji su počeli tući oštećene i da se to nije moglo kontrolirati. Svjedoci B. N. i V. su dalje u svojim iskazima opisali da su tokom boravka u školi u T. bili izloženi fizičkom zlostavljanju od strane vojnika, kojom prilikom su udarani u razne dijelove tijela, a svjedok B.N. je potvrdio da je zlostavljan i njihov otac A. jer je čuo njegove krike. Također, svjedok B. V. je u svom iskazu naveo da je udaran i od strane vojnika koji su ga iz škole u T... odveli da traži oružje, i to u podrumu kuće M.S.2. Oba svjedoka su iskazima navela da su udarani do te mjere da su u nekoliko navrata gubili svijest. Svjedok M.S.1 je u svom iskazu naveo da je njemu i komšiji L. D. izvjesni K., koji je bio u grupi vojnika koja je vodila oštećene, rekao da se i oni jave u školu u T., što su i učinili, pa kad su došli u školu rečeno im je da sačekaju komandanta Š. J., a za vrijeme dok su čekali, došao je jedan vojnik i ponudio da ih odvede da gledaju kako u sali škole tuku A., N. i V., što su oni odbili. Svjedok M.S.2 je potvrdio da su tog dana u podrum njegove kuće vojnici doveli B. V. i njegovog rođaka R. M. te ih obojicu udarali. Da je oštećeni B. A. preminuo upravo od posljedica fizičkog zlostavljanja u školi T..., proizilazi iz obdukcionog zapisnika broj Kri-105/92 od 17.06.1992. godine sa pratećom fotodokumentacijom, u kojem je konstatirano da je smrt nasilna i da je nastala zbog nagnječenja grudnog koša i pluća, više lijevo, potpomognuta izlivom krvi u šupljinu lobanje, a da su povrede grudnog koša nastale pritiskom tupe sile i sa više udaraca tupog tvrdog predmeta u predio prednje i bočne strane grudi (obuvena noga ili neki tvrd predmet). Povreda glave je mogla nastati pri padu ali i pri udaru tupog predmeta u taj dio glave a također povreda potiljka ili udarom o tvrdu podlogu ili pri padu. Povrede na leđima i oko krsta, te na lijevoj natkoljenici su mogle nastati udarom tupog predmeta u taj dio i to više puta, pa je smrt „sumnjiva na ubistvo“. Iako se prema podacima iz obdukcionog zapisnika radilo o pregledu leša nepoznate osobe, nesporno je na osnovu daktiloskopskog vještačenja od 19.06.1992. godine utvrđeno da se radi o oštećenom B. A., rođenom 05.02.1940. godine u mjestu B., općina Z... Iz Službene zabilješke SJB Z... od 16.06.1992. godine proizilazi da je dežurni te stanice, oko 21,40 sati, obaviješten putem telefona od strane ljekara Stanice hitne pomoći da je ispred te stanice dovezen jedan leš (za koji je naknadno daktiloskopskim vještačenjem utvrđeno da se radi o B. A.). Naposljetku, iz iskaza svjedoka B. N. i B. V. proizilazi da su iz škole u T. prebačeni u KP dom Z..., gdje su bili zatvoreni sve do 31.10.1992. godine, kada su razmijenjeni. U pogledu navedenih činjenica, dokazi o kojima je prethodno bilo riječi su saglasni i međusobno se dopunjuju, tako da ovaj sud nalazi utvrđenim da su oštećeni B. A., N. i V. bili izloženi nečovječnom postupanju i da su im nanesene velike duševne i tjelesne patnje i bol, posljedicom čega je oštećeni B. A. preminuo.

Međutim, činjenice koje su među strankama bile sporne, i koje je ovaj sud utvrđivao temeljem savjesne i brižljive ocjene izvedenih dokaza, kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, odnose se na suprotstavljene teze odbrane i optužbe o učešću optuženih Đ. S. i Š. J. u krivičnopravnim radnjama za koje ih tereti optužnica.

Kada je u pitanju tačka 1. optužnice, optuženom Đ. S. je stavljeno na teret da je dana 16.06.1992. godine, u ranim jutarnjim satima, skupa sa drugim vojnicima ispred kuće

oštećenih u selu B., iste udarao kundacima pušaka, nogama i rukama po cijelom tijelu, da bi potom rekao da N. vode na groblje da im pokaže gdje je navodno zakopano oružje, pa kad isto oružje nisu pronašli, Đ. S. im je rekao da i dalje tuku N., a zatim i da ga streljaju, nakon čega su ovome zavezali oči, prislonili ga uz drvo i pucali rafalno oko njega. Pri tome, u pravnoj kvalifikaciji optužnice nije naznačeno o kojem stavu iz zakonske odredbe člana 142. preuzetog KZ SFRJ bi se u konkretnom slučaju radilo.

Međutim, na osnovu izvedenih dokaza, nije dokazano da je optuženi počinio navedene krivičnopravne radnje za koje se tereti. S tim u vezi, ovaj sud je pažljivo analizirao izvedene dokaze i utvrdio slijedeće:

Iz iskaza svjedoka Š. I. i S. S. proizilazi da su u inkriminiranom periodu bili pripadnici Izviđačko diverzantskog voda, kao i optuženi Đ. S., koja jedinica je formirana pri Općinskom štabu TO Z., sa sjedištem u studentskom domu u C., a jedinicom je komandovao A. Š. Dana 16.06.1992. godine, u jutarnjim satima, po naređenju komandanta, grupa od 10-ak pripadnika jedinice, među kojima je bio i optuženi Đ. S., otišla je kombi vozilom na širi rejon T. i G. radi pretresa kuća i pronalaska naoružanja, a tim vodom je zapovijedao Š. I. Bili su obučeni u uniforme maslinasto zelene boje a na glavi kape sa prozirnom mrežicom preko lica. Izvršili su pretres 10-ak kuća za koja su posredstvom MUP-a imali informaciju da bi mogli posjedovati oružje, a optuženi Đ. S., koji je rodnom bio iz tog kraja i poznavao je teren i ljude, pokazivao je gdje je koja kuća ali u pretresima kuća nije učestvovao. Prilikom pretresa su uglavnom ljudi pokazivali potvrde o već predatom naoružanju, a zadnja kuća koju su pretresli je bila kuća oštećenih B. Pretres su izvršili Š. N., brat komandira Š. I. i S. M., pretres je trajao 5-6 minuta, a pronašli su jednu vojnu kartu na kojoj su bile označene neke kote. Oštećeni su izašli ispred kuće, niko od prisutnih vojnika ih nije maltretirao. Pitali su ih da li imaju naoružanje, a jedan od sinova je „šaljivo spomenuo“ da imaju ali da im neće reći, pa je svjedok Š. I. rekao S. M. da ga odvede iza kuće i ponudi mu cigaru te da pokuša nešto više saznati o oružju, ali kada su se vratili S. M. ga je obavijestio da nije ništa saznao. Tada su primijetili da iz pravca B. prema njima ide grupa od 15-20 vojnika i nastalo je komešanje i „verbalno koškanje“, jer su im ti vojnici rekli da se nalaze u njihovoj zoni odgovornosti a radilo se o jedinici zv. ..., tj. o Diverzantsko – i. č. (D.I.Č.) T.O. U toj jedinici su prepoznali izvjesnog Dž. iz L. koji im je rekao da ne bi trebalo da ostaju tu, nakon čega se njihova jedinica (i. d. v.) povukla i vratila u sjedište, uključujući i optuženog Đ. S.

Svjedok H.T. je potvrdio da je bio pripadnik Diverzantsko-i. č. (D.I.Č.), koju su zvali ..., sa sjedištem u školi u T., a komandant im je bio optuženi Š. J. Imali su plave jakne, ali ne i kompletne uniforme tako da su uglavnom bili u farmerkama. Kritičnog dana su dobili naredbu da pretresu srpske kuće radi pronalaska naoružanja, pa je oko 20 vojnika otišlo iz škole prema B. a potom u B., te su pred kućom B. zatekli neke vojnike u neobičnim uniformama, imali su kapuljače i mrežice na glavi, a među njima je prepoznao optuženog Đ. S. koji nije imao mrežicu. Ti drugi vojnici su otišli nakon 5-10 minuta, a njihova jedinica je „preuzela“, tj. povelili su zarobljenike prema školi. U bitnome se je iskaz ovog svjedoka podudarao iskazu svjedoka I. H., koji je također bio pripadnik jedinice zv. ..., s tim da je ovaj svjedok naveo i to da je i njihova jedinica izvršila pretres kuće B., da su u opanku pronašli sliku S. M., da su našli neko uže i vezali „oca i dvojicu sinova“, nakon čega su ih priveli u školu u T... i predali dežurnom

oficiru. Pojasnio je da se radilo o „pravoj jedinici“ tako da su imali dežurnog oficira i požarnog vojnika. Također je opisao da su oštećeni udarani od strane civila iz T... i G... i da su ih „jedva spasili pri ulasku u školu“, naveo je i to da je „masa ušla na vrata, nije se moglo kontrolisati“.

Svjedok M.S.1 je u svom iskazu naveo da je komšija B. (kuće im udaljene oko 300 m), te da je kritičnog dana ujutro došla vojska da pretrese kuću ali ništa nisu pronašli osim uniforme JNA za koju su mu rekli da je odnese do glavnog puta. Među tim vojnicima je poznavao optuženog Đ. S. jer su im očevi bili kumovi, a prilikom pretresa njega i porodicu nije niko maltretirao. Nakon što je odnio uniformu JNA gdje mu je rečeno, došao je vojnik sa mrežicom na licu i pozvao ga da dođe do kuće B., što je i učinio, te je pred kućom zatekao A. i njegove sinove N. i V. dok im je majka sjedila na pragu, a vojnici su tražili naoružanje. Optuženi Đ. S. je također bio ispred kuće. Nakon 10-ak minuta vojnici su odveli A. i N. u pravcu groblja koje je udaljeno nekih pola kilometra od kuće, a pred kućom su ostali svjedok, oštećeni B. V. i majka i sa njima jedan vojnik. Nakon nekih 15-ak minuta do pola sata, vratio se iz te grupe jedan od vojnika koji je nosio pištolj za koji svjedok pretpostavlja da je N. jer je bio vojno lice, te mu je taj vojnik rekao da može da ide kući. Nakon toga je otišao do svog strica M. R. da provjeri kako je, te se vratio kući, i onda je vido da pored njegove kuće prolazi neka druga vojska u plavim uniformama i da vode A., N. i V. vezane užetom. Među njima nije bio optuženi Đ. S. Dok je bio ispred kuće B., nije na oštećenima vidio nikakve povrede, kao ni onda kad su ih vodili pored njegove kuće, ali su tad bili vezani, A. je bila stavljena šubara na glavu (koju nije imao dok je svjedok bio ispred njihove kuće), na kojoj je bio zakačen papir sa napisanim „4S“, a oko vrata mu je bio svezan kanistar od 10 litara nafte. Tad mu je izvjesni K.t „koji je upravljao tom jedinicom“ rekao (kao i komšiji L. D.), da se jave u školu u T... Nije čuo nikakve pucnjeve tog dana, niti je više vidio oštećene, ali zna da su privedeni u školu u T... jer kada je on sa L. D. došao u školu, neki vojnik ih je zvao da idu gledati kako tuku B. u sali osnovne škole, što su oni odbili.

Svjedok M.S.2 je u svom iskazu naveo da je dana 16.06.1992. godine ujutro došla grupa vojnika među kojima je bio optuženi Đ. S. kojeg poznaje od ranije, da su pretresli kuću i oduzeli mu dvije puške „karabin“ i lovačku, nakon čega su otišli, a nakon nekog vremena je došla druga vojska, pa su i oni tražili oružje, te im je rekao da je oružje već predao prvoj grupi vojnika. Ta druga grupa je tražila da im pokaže gdje se nalaze srpske kuće što je i učinio, a potom su mu rekli da treba ići sa njima u školu, međutim jedan od vojnika je rekao da ipak ne treba ići s njima.

Svjedok K. M. je naveo da je živio u B... i komšija je oštećenih B. (kuće su im udaljene 50-60 m zračne linije). Kritičnog dana je krenuo na autobus za G... jer se trebao javiti „na fakultet u komandu“, pa je vidio jedan kombi iz kojeg je izašlo 10-ak vojnika, zbog čega se vratio kući „da ne bi došlo do kakvih nesporazuma“, budući da je imao oružje. Među vojnicima koji su došli je prepoznao Đ. S. kojeg zna od ranije i vidio je kad su došli do kuće B., zatim da su ispred kuće izašli B. A. i njegova dva sina N. i V., te supruga S., čuo je da nešto pričaju ali se nije moglo razaznati šta, ali nije bilo nikakvog maltretiranja. Odjednom je vidio da iz pravca B. dolazi neka vojska, iz šume izlazi, i vidio je da nešto pričaju „te dvije vojske“, neke papire su pokazivali i nakon toga su se ovi koji su došli sa kombijem udaljili. Kombi je prošao pored njihove kuće pa ih je

zaustavio i pitao može li se s njima prebaciti što su oni odbili, pa je ponovo otišao na autobus.

Iz iskaza svjedoka K. H. proizilazi da je dana 16.06.1992. godine oko 12,00 sati čekao autobus na stanici u T.. te je vidio grupu vojnika koja dolazi iz pravca B., među kojima je poznavao Dž. E. sa kojim se i pozdravio. Vidio je da vode trojicu ljudi u civilnoj odjeći „jedan stariji čovjek, jedno dijete i jedan mlađi čovjek“, koji su bili vezani užetom, i bili su „pokunjeni, ali nije vidio povrede na njima. Poznaje optuženog Đ. S., ali njega nije bilo među tim vojnicima.

Slijedom navedenog, ovaj sud nalazi utvrđenim da je dana 16.06.1992. godine, u jutarnjim satima, jedinica kojoj je pripadao Đ. S. (Izviđačko d. v.), koju je predvodio Š. I., učestvovala u akciji pretresa kuća i oduzimanja naoružanja, a da je potom istu akciju provela i jedinica (Diverzantsko i. č.-D.I.Č.), čiji zapovjednik je bio J. Š., te da su se obje jedinice sastale ispred kuće oštećenih B. Također je utvrđeno da je jedinica kojoj je pripadao optuženi Đ. S. napustila lice mjesta i vratila se u komandu, a jedinica zv. ... je lišila slobode oštećene, sprovela ih do škole u T. i predala ih dežurnom oficiru te jedinice. U pogledu tih činjenica, ovaj sud je iskaze naprijed pomenutih svjedoka u relevantnim dijelovima cijenio vjerodostojnim, s obzirom da su u bitnim dijelovima saglasni i međusobno se dopunjuju, iako se radi o svjedocima suprotnih stranaka. Također je u pogledu navedenih činjenica i okolnosti ocijenjen vjerodostojnim i iskaz optuženog Đ. S., jer je u saglasnosti sa prethodno pomenutim iskazima svjedoka.

Svjedok oštećeni B. N. u svom iskazu datom u istrazi dana 12.05.2014 godine je naveo da su dana 16.06.1992 godine u selo B... pred njegovu kuću došli vojnici obučeni u maskirne uniforme, koji su u selu pretresali kuće i tražili oružje, kojeg nije bilo u njegovoj kući. U toj grupi vojnika poznavao je Đ. S. sa kojim je išao u osnovnu i srednju školu. Četiri vojnika su ušla u kuću, izvukli ga iz kreveta i izveli napolje, te ga odmah počeli tući kundacima, rukama i nogama i čim su god stigli. Zatim je Đ. S. naredio da njega vode na groblje da im pokaže gdje je zakopano oružje, pa kad nisu ništa našli počelo je izivljavanje desetak vojnika kojima je komandovao Đ. S. Tukli su ga, a S. je naredio da ga streljaju. Zavezali su mu oči, prislonili na neko drvo i zapucali rafalno prema njemu. Čuo je metke iznad glave a kad su mu skinuli povez sa očiju vidio je Đ. ispred sebe sa puškom. Zatim su ga vratili kući gdje je vidio oca i brata koji su već bili pretučeni a kuća otvorena i razbacane stvari. Zatim su ih svezali žicom i povelih prema B. te su ih tukli sve do škole u T... Tu su ih tukli svu trojicu rukama, kundacima i nogama i tu ga je tukao Đ. sa ostalima, a tukao ga je i M. L. koga nije poznavao a koji mu se sam predstavio. Tu (u školi) je još vidio i R. S. koji je bio u oficirskoj uniformi a koji mu je verbalno prijetio.

U iskazu koji je dao na glavnom pretresu, svjedok oštećeni B. N. je naveo da je dana 16.06.1992 godine ujutro, došla vojska u maskirnim uniformama koja je njega i njegovog brata izvukla iz kreveta pa su izašli ispred kuće a „vojske je bilo na sve strane“, te su odmah „udarani, šutani“ i tražili su im oružje kojeg oni nisu imali. Od prisutnih vojnika poznavao je Đ. S. jer su zajedno išli u osnovnu školu, srednju školu i na posao. Vojnici su pretresali, vezali ih i dalje ih tukli (njega, oca i brata). Nakon što nisu našli oružje, grupa od 10-ak vojnika, među kojima je bio i Đ. S. su ga odveli na groblje, ali ni tu nisu ništa našli, pa je neko rekao „hajde da ga ubijemo“, bio je neki

hrast, a dvojica vojnika su stali ispred njega, repetirali puške i ispalili su metak. Oči su mu bile vezane, čuli su se pucnji, ali ne zna da li pojedinačni ili rafalni, a meci su otišli negdje oko njega. Kad su mu skinuli povez, isti vojnici su bili oko njega. Na upit tužitelja o ulozi Đ. S. prilikom tog događaja odgovorio je da je isti „djelovao kao vođa grupe“ a na upit braniteljice optuženog Đ. S. da li je on izdavao naredbe i koje, odgovorio je da je S. rekao da je on (svjedok) četnik. Na upit iste braniteljice da li ga je S. udarao na groblju, odgovorio je da ga je udarao „kada stigne, kada naiđe“. Dalje navodi da su ga sa groblja vratili kući gdje je zatekao sve razbacano, otac i brat su bili svezani i pretučeni a mater je bila ispred kuće. Vojnici su se nešto dogovarali, a onda ih je svu trojicu (njega, oca i brata), manja grupa vojnika, njih 7-8 među kojima nije bio Đ. S., pješice povelala prema B..., te kada su došli u B... vojnici su pozivali mještane i govorili „evo četnika, uhvatili smo ih“, da bi potom bili odvedeni u osnovnu školu u T...

Svjedok oštećeni B. V., u svom iskazu iz istrage od 12.05.2014. godine je naveo da je dana 16.06.1992 godine spavao kada su u njegovu sobu ušla tri vojnika naoružana puškama u vojnim uniformama sa oznakama TO, sa zelenim beretkama na glavi, pa su ga izveli napolje i odmah svezali žicom, te počeli pitati za oružje. Od vojnika je poznavao K. N. sina H. iz B. a bilo je oko 20 vojnika ispred kuće. Tad su ga počeli tući rukama i nogama, a u podrumu su tukli oca i majku, dok su brata odveli prema groblju. Kad su se vratili primjetio je da su i N. tukli. Nakon što je došlo još vojnika nastavili su tući oca i N. te ih sve maltretirali i ponižavali tražeći da kažu gdje je oružje, pa su čak tražili i helikopter. Zatim su ih odveli svu trojicu u školu u T., gdje su ih tukli rukama, nogama i kundacima pušaka. Od svih tih vojnika poznavao je K. N. sin H. i Đ. S. koji je sa njegovim bratom išao u školu.

U svom iskazu na glavnom pretresu, svjedok oštećeni B. V. je naveo da su u junu mjesecu 1992 godine ujutro u kuću u kojoj su živjeli on, otac, majka i stariji brat upali vojnici koji su tražili oružje i čim su ušli u kuću uperili su puške u njega, izveli ga napolje i svezali, dok su u podrumu već bili otac i majka, a brat pored kuće kojeg su nakon 10-ak minuta odveli. Vojnici su galamili na njega i nekoliko puta ga udarili u desnu stranu lica. Tražili su oružje i ispitivali, a vidio je da prema kući dolazi još jedna grupa vojnika, koji su ih također udarali i ispitivali. U roku od sat vremena vratili su brata koji je bio isprebijan, i tada su ih par puta udarili te ih vezali žicom i svu trojicu zajedno povelali prema selu B.... do T... Među vojnicima je prepoznao optuženog Đ. S. koji je sa njegovim bratom išao u školu, a na pitanje tužitelja o ulozi Đ. S. je odgovorio da nije bilo razlike među tim vojnicima ispred kuće. Na pitanje braniteljice optuženog Đ. S. odgovorio je da su prije odvođenja brata na groblje, i on i brat zadobili 3-4 udarca ispred kuće od strane vojnika među kojima je bio i optuženi i da je optuženi bio „glavni“ jer je pitao gdje je oružje. Na pitanje tužitelja da li je među vojnicima koji su ih vodili ka T... bio optuženi Đ. S., odgovorio je da su ih svi vojnici, i ti što su došli u prvoj grupi, i ova druga grupa, povelali zajedno. Kada su došli u selo B... vojnici su pozivali mještane riječima „evo četnika“, a kada su došli do škole, odmah na ulazu je dobio udarce u glavu i leđa.

Cijeneći iskaze svjedoka oštećenih kako same za sebe, tako i u vezi sa drugim dokazima, ovaj sud je našao da oni ne pružaju dovoljan osnov da bi se optuženi Đ. S. oglasio krivim za krivičnopravne radnje za koje ga tereti optužnica, jer u tim iskazima nema one uvjerljivosti i dosljednosti kakva je neophodna za utvrđivanje bitnih činjenica

i okolnosti sa apsolutnom sigurnošću. S tim u vezi ovaj sud podsjeća da je krivičnopravna odgovornost uvijek individualna, pa da bi se neka osoba oglasila krivom za krivično djelo, moraju postojati čvrsti dokazi da je upravo ta osoba poduzela one krivičnopravne radnje za koje je optužena. U konkretnom slučaju, u iskazu oštećenog B. N. postoje bitna odstupanja u iskazu koji je dao na glavnom pretresu u odnosu na onaj dat u istrazi. Tako je u iskazu datom u istrazi svjedok naveo da je Đ. S. naredio da ga vode na groblje, da su se tada nad njim izživljavali vojnici kojima je komandovao Đ. S., da je S. naredio da ga streljaju i da je, kad su mu skinuli povez sa očiju, vidio Đ. ispred sebe sa puškom, dok je na glavnom pretresu naveo da je na groblju neko rekao „hajde da ga ubijemo“, da su dvojica vojnika stali ispred njega, repetirali puške i ispalili metak, a kad su mu skinuli povez, isti vojnici su bili oko njega, te je na poseban upit da li je i kakve komande izdavao Đ. S. odgovorio da je optuženi rekao da je četnik. Također, u iskazu u istrazi svjedok je naveo da ga je optuženi tukao prilikom odvođenja u školu u T...., dok je na glavnom pretresu izjavio da optuženi nije bio u grupi vojnika koja ih je odvela u školu. Pri tome, niti u jednom od tih iskaza svjedok nije potvrdio da ga je optuženi Đ. S. ispred kuće „udario kundacima pušaka, nogama i rukama po cijelom tijelu“ (za što ga tereti optužnica), niti je to potvrdio svjedok B. V. Pažljivim preslušavanjem tonskog zapisa iskaza svjedoka B. N. koji je dao na glavnom pretresu, ovaj sud je stekao dojam da je svjedok zapravo izbjegavao dati odgovore na pitanja koja su se odnosila na konkretne radnje optuženog, pa je tek na insistiranje braniteljice tog optuženog naveo da ga je isti na groblju udario „kada stigne, kada naiđe“ (s tim da se optuženi ne tereti za udaranje na groblju nego za nečovječno postupanje simuliranim strijeljanjem oštećenog), a slična je situacija i sa iskazom svjedoka B. V. koji također ni u jednom iskazu nije potvrdio da ih je optuženi ispred kuće „udario kundacima pušaka, nogama i rukama po cijelom tijelu“, pa je i on na insistiranje da se izjasni o konkretnim radnjama optuženog odgovorio da su on i brat dobili 3-4 udarca ispred kuće od strane vojnika među kojima je bio optuženi. U pogledu događaja na groblju, usljed potpune izmjene iskaza svjedoka B. N. na glavnom pretresu, a u odsustvu drugih dokaza, ovaj sud nije našao dokazanim navode optužnice da je optuženi „Đ. S. rekao da N. vode na groblje da im pokaže gdje je navodno zakopano oružje, pa kad isto oružje nisu pronašli, Đ. S. im je rekao da i dalje tuku N., a zatim i da ga streljaju, nakon čega su ovome zavezali oči, prislonili ga uz drvo i pucali rafalno oko njega“. Što se tiče događaja ispred kuće B., ovaj sud je sa oprezom cijenio iskaze svjedoka Š. I. i S. S. u dijelu u kojem su izjavili da nije bilo maltretiranja oštećenih ispred kuće za vrijeme dok je njihova jedinica (kojoj je pripadao i optuženi Đ. S.) bila na tom mjestu, jer se radi o svjedocima koji su pripadnici jedinice optuženog i moguće je da bi takvim iskazima željeli ekskulpirati sebe i optuženog. Međutim, kada se imaju u vidu i iskazi svjedoka K. H. i M.S.1, koji su komšije oštećenih i koji nemaju vidljivog motiva da ekskulpiraju optuženog, a koji su naveli da nisu vidjeli nikakvo maltretiranje oštećenih, odnosno povrede na njima (u vrijeme dok je jedinica optuženog bila na licu mjesta), te kada se ti iskazi dovedu u vezu sa iskazima oštećenih, onda ovaj sud nije mogao da sa sigurnošću utvrdi da je optuženi Đ. S. počinio krivičnopravne radnje za koje ga tereti optužnica. Pri tome treba imati u vidu da je nedvojbeno utvrđeno da je na lice mjesta došla i druga jedinica, tzv. ..., čiji komandant je bio optuženi Š. J., a da se povukla jedinica optuženog Đ. S., da je prema iskazu svjedoka I. H. i njihova jedinica (25-ica) izvršila pretres kuće B., te da je oštećene, prema iskazu svjedoka B. V. tukla i ta druga vojska. Iako ovaj sud ne dovodi u sumnju iskaze svjedoka oštećenih da su i ispred kuće bili udarani, njihovi iskazi su nedovoljni za zaključak o učešću optuženog Đ. S. u tim

radnjama, kao i u pogledu događaja na groblju, o čemu je i prethodno bilo riječi. Utisak je ovog suda da zbog okolnosti da su oštećeni od svih vojnika poznavali isključivo optuženog Đ. S. (koji kritične prilike jedini od pripadnika svoje jedinice nije imao mrežicu preko lica), te zbog brojnosti dešavanja kritičnog dana i traumatičnih iskustava koja su preživjeli, jednostavno „usmjerili“ svoje iskaze prema osobi koju su od ranije znali. Međutim, kako pri tome nisu bili u mogućnosti da se određeno, dosljedno i uvjerljivo izjasne o krivičnopравnim radnjama za koje ga tereti optužnica, to ovaj sud na osnovu takvih iskaza, nije ni mogao sa sigurnošću utvrditi da ih je optuženi učinio. S tim u vezi, ovaj sud podsjeća da prema odredbi člana 3. stav 2. ZKP FBiH, sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Iz toga slijedi da se činjenice koje su *in peius* optuženog, moraju biti utvrđene sa sigurnošću, tj. sud ne može sumnjati u njihovo postojanje, dok činjenice koje su *in favorem* optuženog uzimaju se kao utvrđene čak i onda kada su samo vjerovatne. Slijedom toga, kako u konkretnom slučaju postoji sumnja u pogledu odlučnih činjenica koje su *in peius* optuženog Đ. S., a iz prethodno navedenih razloga, to je ovaj sud primijenio princip *in dubio pro reo*, i optuženog Đ. S., na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH, oslobodio od optužbe za krivičnopравne radnje opisane pod tačkom 1. optužnice.

S tim u vezi valja još napomenuti da optužnica tereti optužene Đ. S. i Š. J. da su postupali u saizvršilaštvu, ali njihove saizvršilačke radnje nisu u optužnici opisane (ni u preambuli, a niti u tačkama 1. i 2.), a niti su u tom pravcu u toku pretresa izvođeni kakvi dokazi. Nasuprot tome, iz izvedenih dokaza jasno proizilazi da su optuženi pripadali različitim jedinicama, da u djelovanju tih jedinica kritičnog dana nije postojao nikakav prethodni dogovor niti zajednička radnja izvršenja, niti je postojao osobni dogovor ili zajednička radnja izvršenja optuženih.

Kada je u pitanju tačka 2. optužnice, njome se optuženom Š. J. stavlja na teret da je u osnovnoj školi H. K. u T..., u kancelariji u koju su dovedeni B. A. i N., zajedno sa drugim, njemu potčinjenim vojnicima, iste tukao rukama, nogama i kundacima pušaka, nakon čega je B. N. izgubio svijest, a kada je došao sebi, vidio je da je bio u drugoj prostoriji odakle je čuo krike i zapomaganje svoga oca kojeg su i dalje tukli, a potom su vojnici N. ponovo ubacili u kancelariju kod J. Š., koji ga je zajedno sa njima nastavio tući, od kojih je udaraca N. pao preko nogu svoga oca koji više nije davao znakove života, a potom su u istu kancelariju doveli i B. V. kojeg je takođe J. Š. tukao zajedno sa drugim vojnicima, sve dok V. od zadobijenih udaraca nije izgubio svijest, pa su ga polijevali vodom, a kada se osvijestio, sveli su ga u podrum i nastavili tući, nakon čega su B. N. i V. odvezli u KP dom u Z..., gdje su ostali zarobljeni sve do 31.10.1992. godine, kada su razmijenjeni, da bi tijelo mrtvog B. A. vojnici vozilom odvezli do zgrade Hitne pomoći u Z..., ispred koje su izbacili i ostavili njegovo tijelo. Pri tome, ni u odnosu na ovog optuženog, u pravnoj kvalifikaciji optužnice nije naznačeno o kojem stavu iz zakonske odredbe člana 142. preuzetog KZ SFRJ bi se u konkretnom slučaju radilo.

U vezi sa ovim krivičnopравnim radnjama optuženog Š. J. nema očevidaca događaja, osim oštećenih B. N. i V. Drugi svjedoci imaju samo posredna saznanja o dešavanjima u školi u T... Svjedok H. T., o čemu je i prethodno bilo riječi, potvrdio je da je njegova

jedinica (tzv. 25-ica) privela oštećene u školu u T... i da su ih predali dežurnom oficiru, svjedok B. H. koji je bio pripadnik iste jedinice je naveo da nije učestvovao u privođenju ali je bio u školi kada su oštećeni dovedeni, te tad primijetio da je N. krvav u licu i dao mu je vode, a i V. je imao povrede na glavi. Svjedok K. N. je kazao da se taj dan vratio sa ratišta u V... i bio je u školi kada su oštećeni dovedeni, a pošto su bili komšije, rekao je vojnicima da ih odvežu. Svjedok M.S.1 je naveo da kada se u toku dana javio u školu u T... sa L. D., po naredbi izvjesnog K., neki vojnik je došao i ponudio im da idu gledati kako u sali škole tuku A., N. i V., što su oni odbili. Dakle, nesporno je utvrđeno da su oštećeni od strane jedinice kojom je komandovao optuženi Š. J. dovedeni u osnovnu školu u T..., i da su predati dežurnom oficiru te jedinice, nesporno je da su u toj školi fizički zlostavljani i da je od posljedica tog zlostavljanja preminuo B. A., o čemu je već prethodno bilo govora. Međutim, ovaj sud nalazi da nije dokazano da je optuženi Š. J. počinio krivičnopravne radnje za koje ga tereti optužnica, iz sljedećih razloga:

Iz iskaza svjedoka B. N. koji je dao u istrazi, proizilazi da su po dolasku u školu, njega i oca uveli u kancelariju od pedagoga škole u kojoj je sjedio komandir te jedinice i ta osoba se u jednom momentu javila na telefon i predstavila se kao Š. J. kapetan i komandir te jedinice. U toj kancelariji su ih tukli njih nekoliko, a i sam Š. Od udaraca se onesvijestio a kada je došao sebi čuo je krike i zapomaganje oca koga su i dalje tukli. Ponovo su ga ubacili u tu kancelariju, i od udaraca je pao preko očevih nogu, on nije davao znake života, i sjeća se da je u jednom trenutku ušao jedan čovjek u ovu kancelariju, i počeo galamiti na prisutne vojnike i samog Š., govoreći da nije smio to uraditi-ubiti ljude. Očito je mislio da je i on mrtav, a po tonu i njegovom nastupu vidjelo se da je nadređen i Š. Ne sjeća se kako je prebačen u Z..., a kad je došao svijesti bio je u autobusu koji je njega i brata sa još nekoliko ljudi prevezao u KP dom Z... gdje je ostao do razmjene. Za oca nije čuo gdje je završio dok nije čuo vijest na radiju u KPZ da je B. A. osoba koja je pronađena mrtva ispred poliklinike.

U iskazu koji je ovaj svjedok dao na glavnom pretresu, naveo je da kada su došli u školu udarali su ih sa svih strana, čupali i tukli ko će bolje-ko će jače i tako cijeli dan. Ušli su u kancelariju u kojoj je bio vojnik u maskirnoj uniformi i imao je znak kapetana odnosno stari jugoslovenski znak za oficire, kojeg tada nije znao, ali je čuo kada se javio na telefon riječima „J. Š. na telefonu”. Na posebno pitanje o drugim detaljima izgleda optuženog u to vrijeme je naveo da je optuženi imao jaku crnu kosu. Tu su ih razdvojili u različite učionice i cijelo vrijeme je čuo krike oca, a brata nije čuo. Na pitanje da li ga je Š. J. fizički maltretirao odgovorio je da jeste a najviše je tukao starog oca. Međutim na konkretno pitanje na koji način ga je udarao, izbjegao je odgovor riječima „ne do bog nikom a da primite dva tri udarca u glavu sa kablom ili bilo čim drugim pa da vas pitam čega se sjećate”, a na ponovno insistiranje da kaže konkretno je li ga udario i na koji način, odgovorio je „udario me 100%, koliko puta ne mogu da se sjetim, znam da me udarao” a oči su mu od udaraca bile zatvorene. Kada je primio udarac u potiljak duže vrijeme je sve čuo ali nije mogao da osjeti tijelo i tom prilikom je čuo oca kako zapomaže „Joj djeco, joj! Šta je ovo!” nakon čega više nije čuo očev glas, da bi ga u neko doba dana odnijeli u drugu prostoriju i kada su ga spustili osjetio je da je na nekom nepomičnom tijelu, pretpostavio je da je to otac ili brat, ali nije mogao vidjeti jer su mu oči bile zatvorene kada su došli u školu i tek je za 3-4 dana malo vidio na desno oko. Na poseban upit branitelja optuženog Š. J. kako je vidio ko ga je udarao ako

su mu oči od ranijih udaraca bile zatvorene, izjavio je da je mogao malo vidjeti na jedno oko. U nastavku iskaza navodi da je neko ušao u tu prostoriju i počeo da viče „Šta ste ovo radili, ubiste ovu dvojicu, to nije smjelo da se desi, tako se ne pravi država”. Ne zna kome se ta osoba obraćala. Nakon toga su ih negdje odnijeli, bacili u neko vozilo, negdje su voženi i došli su u Dom JNA. Za oca je saznao kad su odvedeni u KP dom Z., bilo je objavljeno da je pronađeno mrtvo tijelo koje nije identifikovano a poslije su mu rekli da je taj leš koji je nađen pred P.. otac. U KP domu je vidio i brata koji je također bio pretučen. I danas osjeća jake posljedice fizičkog zlostavljanja jer su mu slomljena rebra, grudni koš, napuknuta noga i od tada ima velikih problema sa bubrezima.

Svjedok B. V. je u svom iskazu iz istrage naveo da su ih po dolasku u školu uveli u jednu učionicu gdje su ih tukli rukama, nogama i kundacima pušaka, a on je zadobio udarce po nožnim prstima i slomljena su mu dva rebra. Dalje je naveo da su njega odveli 12 vojnika sa kombijem koji su tražili da im pokaže gdje se nalazi oružje, ali budući da ti događaji ne stoje u bilo kakvoj vezi sa radnjama za koje se terete optuženi, tim dijelom iskaza svjedoka B. V. ovaj sud se neće ni baviti. Dalje ovaj svjedok navodi da kada je vraćen u školu u T..., uveli su ga u kancelariju pedagoga i rekli mu „ sada ideš našem komadantu J. Š. da ti on malo jebe mamu“. Vidio je osobu koja je sjedila i isti se izderao na ovog vojnika koji ga je uveo i zagalamio „što govoriš moje ime“ nakon čega su ga počeli tući pa je izgubio svijest. Kada je došao sebi, jer su ga polijevali vodom, sveli su ga u podrum gdje je bila ložionica škole i tu mu je jedan od vojnika skočio na leđa, i tukao ga nogama nakon što je pao, te je ponovo izgubio svijest a probudio se u lokvi krvi. Opet su ga poljevali vodom a kada se probudio skinuli su žicu kojom su mu bile vezane ruke, izveli ga i ubacili u kamion „tamić“ i tu mu ruke ponovo vezali žicom za arnjeve od cerade. Bio je premlaćen i krvav, ali se sjeća kada su donijeli oca i ubacili ga u kamion govoreći „ovaj četnik je završio svoje“. Dozivao je oca ali se on nije micao, niti je davao znake života. Sljedeće čega se sjeća je bilo kada je iz kamiona izveden u Dom JNA, gdje su ga nastavili ispitivati i gdje mu je jedan od vojnika stavio šarafciger pod grlo, tražeći da kaže gdje je oružje, a odatle je izveden i ubačen u jedan minibus sa još nekoliko pretučenih ljudi. Tu u tom busu ponovo je vidio brata Nedeljka i jedva ga je prepoznao pošto je bio krvav i pun modrica. Prebačen je u KP Dom gdje je nakon nekoliko dana čuo za očevu smrt i to preko radija, a u KP domu je bio zatvoren do 31.10.1992.godine kada je razmijenjen.

U svom iskazu koji je dao na glavnom pretresu, svjedok B. V. je naveo da su se vojnici koji su ih od kuće vodili prema školi zaustavili u selu B. i pozivali stanovnike da vide kako su uhvatili četnike, pa je tad nastalo maltretiranje 10-ak minuta verbalno, a primio je i jedan udarac, te su ih povelili dalje prema školi. U školi su ih uveli u učionicu preko puta kuhinje stavili ih vezane da sjednu na zemlju, a zatim ih svu trojicu tukli velikim kablom za struju i ispitivali gdje je oružje. Njega je jedan od vojnika udario 3-4 puta drvenim kundakom od puške po nožnim prstima uz prijetnju „Ti ćeš da kažeš gdje je oružje! Ti ćeš da pokažeš!“ dok su ih otac i brat, po ko zna koji put, ubjeđivali da nemaju nikakvo oružje, a nakon toga ga je grupa od 8-12 vojnika odvezla prema planini L... da bi im pokazao gdje je oružje, kojom prilikom je također udaran. Kada su ga vratili u osnovnu školu u T..., odmah u hodniku su ga tukli 10-15 vojnika, a dvojica su ga odvela do kancelarije pedagoga. Zna da se radi o kancelariji pedagoga jer je pohađao tu školu. Unutra je sjedio čovjek kojeg nije poznao, u maskirnoj uniformi sa zelenom

beretkom na glavi, i imao je kestenjastu kosu, a vojnici su rekli „Ovo je naš komandant J. Š., sad će on malo da ti jebe mater četničku“, na što je ovaj zagalamio i rekao „Šta govoriš moje ime“. Nakon toga je primio udarac i pao u nesvijest, a kada je došao sebi, probudio se u lokvi vode ispred pedagoške kancelarije, te su ga dvojica vojnika odvela do ulaza u ložionicu i tad je osjetio čovjeka koji mu je skočio na ramena pa je opet izgubio svijest. Mogao je da čuje i vidi ali ne i da se pokreće, pa su ga odveli nazad na glavni izlaz u dvorište od učionice geografije, a tamo je bio kamion pod ceradom, tamić ili zastava, gdje su vezali ruke za arnjeve. Jedan od vojnika je došao „pozada“ i rekao „Sad ćemo da ti donesemo tvog mrtvog četnika“, misleći na njegovog oca, te kroz 10-ak minuta donijeli su tijelo i rekli „Evo ti tvog četnika, pa se ispričajte vas dvojica“. Pokušao je da dozove oca ali nije čuo ni da govori, ni da diše, tijelo je bilo nepokretno. Ne zna da li je i brat bio u tom kamionu jer je bilo mračno, a poslije je saznao da je bio. Na kraju navodi da su ih odvezli u grad, da je bio mrak i da su rekli „Izbaci to govno napolje i bježi“ te je poslije saznao da su to izbacili njegovog oca kod poliklinike, a njega i brata odvezli u Dom JNA gdje je nastavljeno maltretiranje, a zatim su ih minibusom odvezli KPD Z... gdje ga je pregledao doktor i rekao da je preko 80% njegovog tijela bilo u modricama, konstatovao mu prijelome i povrede i dao lijekove. Na posebno pitanje optuženog Š. J. odgovorio je da ga on (optuženi) nije udario, nego ga je neko udario iza leđa dok je optuženi bio ispred njega, a taj događaj u kancelariji je trajao 5 minuta.

Optuženi Š. J. je u svom iskazu na glavnom pretresu naveo da je obavljao dužnost komandira Izviđačko d. č. O. š. T.O. Z..., koja jedinica je imala sjedište u osnovnoj školi H. K. u T... i to u dijelu škole lijevo od ulaza u objekat. Njegova jedinica je imala na raspolaganju 8 učionica, školsku kuhinju i fiskalturnu salu, a njegova kancelarija je bila u jednoj od učionica na prizemlju. Navodi da je u istoj školi u manjem dijelu, na desnoj strani od ulaza u objekat, bio smješten Izviđački v. O. š. Z... nad kojim nije imao komandu, ali ne može se sjetiti ko je komandovao tim vodom, kao i da su se u tom (desnom) dijelu škole nalazile kancelarije direktora i pedagoga koje oni (njegova jedinica) nisu koristili. Dana 16.06.1992.godine je dobio zadatak od komande Okružnog štaba da se jave u reonski štab u T... radi izviđanja šireg rejona Š... planine, s ciljem spriječavanja neprijateljevog ulaska u grad T., što je i učinio, pa je u noćnim satima sa užim dijelom komande otišao u T... Na Š. planini su bili cijeli dan i dogovorili kako da postave linije odbrane, a oko 21,00 sati su se vratili u T... gdje je čekao daljnja naređenja. Tad je dobio naređenje da što prije izvede jedinicu na Š... planinu, da tamo organizuju odbranu i da se pripreme na višednevni boravak, tako da su se vratili iz T... i u ranim jutarnjim satima 17.06.1992.godine su otišli za T... a odatle na Š... planinu gdje je cijela jedinica, a i on sa njima, boravila 15-20 dana. Dalje navodi da u junu mjesecu 1992.godine nije imao maskirnu uniformu niti beretku, nego je nosio ljetnu uniformu bivše JNA a jedinica je dobila maskirne uniforme kad je polagala zakletvu krajem jula, početkom avgusta. Dalje navodi da oštećene ne poznaje i da ih je prvi put vidio u sudnici, a za sam događaj je prvi puta čuo kada je bio na ispitivanju. Dodaje da je prije rata bio jedino aktivno vojno lice u svom mjestu te je kao vojnik imao dužnost da promovira posao vojnika što je i činio u školi u T..., ljudi su ga poznavali po tome, pa pretpostavlja da je to razlog što su ga „ljudi“ u sudnici identifikovali kao osobu koja je vezana za tu jedinicu i te događaje.

Svjedok M. A. je u svom iskazu naveo da poznaje optuženog Š. J. od 12.05.1992.godine kada je otišao da se prijavi kod njega jer je čuo da okuplja protivdiverzantsku jedinicu te je tada postao pripadnik protudiverzantske čete Okružnog štaba TO kojom je komandovao Š. J. Dalje navodi da je sjedište jedinice bilo najprije u školi I. G. K., a zatim u školi H. K. u T. gdje je on (svjedok) vodio desetinu za logistiku. Navodi i to da je u školi H. K. pored njegove jedinice bio smješten i Izviđački vod koji je koristio drugi dio prostorija škole a kancelarija pedagoga je bila „na drugoj strani” i ne zna ko je istu koristio. Izviđački vod je brojao 20-30 ljudi i nije bio u sastavu njihove čete a ne može se sjetiti komu je bio komandant. Optuženi je koristio jednu od učionica kao svoju kancelariju. Pripadnici jedinice su bili šaroliko obučeni, neki su imali uniforme JNA, neki su nabavljali maskirne, neki su bili u civilu a optuženi je imao maskirnu uniformu. Dana 16.06.1992.godine ujutro, zajedno sa Š. J. i komadirima vodova otišao je na Š.. planinu koja je pripadala planini V., jer su dobili naredbu da idu u izviđanje, da su se tu zadržali cijeli dan i tek u večernjim satima su se vratili u školu u T... i tu napravili osnovne planove, da bi isto večer ponovo krenuli prema Š... planini kako bi ujutro 17-og na platou bila čitava jedinica, oko stotinu vojnika, gdje su se zadržali narednih 15-ak dana. Navodi da mu nije poznato da je Š. J. na bilo koji način fizički maltretirao B. A., N. i V., i da o tome nikada ništa nije čuo.

Svjedok K. Z. je u svom iskazu naveo da je optuženi Š. J. u junu mjesecu 1992.godine bio komandant diverzantske čete poznate kao 25-ica on njegov zamjenik. Jedinica je imala sjedište u školi u T., ali nije imala određeno područje ratovanja koje je pokrivala, nego je slana na ratišta po naredbama štaba. Jedinica je imala oko 120 ljudi, bili su naoružani automatskim oružjem ali u junu 1992. godine nisu imali uniforme, osim njega (svjedoka) koji je imao uniformu od šatorskog krila, dok optuženi nije imao uniformu. Sjeća se, kada je formiran Treći k., da im je prva akcija bila Š.. planina, a to je bilo 15-og ili 16-og juna. Optuženi je sa komadirima vodova išao u izviđanje na Š.. planinu, sjeća se da je nakon tri dana od toga proglašeno ratno stanje u BiH, tj. 19.juna. Nije mu poznato kada se optuženi vratio sa izviđanja, ali zna da je nakon toga stigla naredba iz okružnog štaba i četa je upućena na to područje gdje je ostala oko mjesec dana. U školi u T. pored njegove jedinice bio je smješten Izviđački v. o. š. Z.. koja je koristila desni dio škole, a njegova jedinica lijevi dio škole i to spavaone na spratu i u prizemlju je bila kuhinja, logistika, kurir te komanda koja je bila smještena u sredini lijevog bloka škole. Kancelarija pedagoga je bila u desnom bloku škole u kojem je bio Izviđački v..., a jedinice se nisu miješale. On (svjedok) nije bio u školi dana 16.06.1992. godine jer je pozvan u okružni štab gdje se razgovaralo o tome da pređe u taj štab. Čuo je za maltretiranje oštećenih B., pričalo se po Z., ali ne da se desilo u školi nego na reonu T... Ne zna ko je bio dežurni oficir, te navodi da su „kasnije pitali da li se šta dešavalo” i rekli su im da nije ništa, a da li se dešavalo u drugom dijelu škole, to ne zna.

Ovaj sud prije svega nalazi da nisu uvjerljivi navodi odbrane optuženog Š. J. da on o stradanju oštećenih B. u osnovnoj školi u T.. nije ništa znao i da je prvi put za taj događaj čuo prilikom ispitivanja u ovom krivičnom predmetu. Naime, na osnovu prethodno navedenih dokaza nesporno je utvrđeno da je ovaj optuženi u inkriminirano vrijeme bio komandant jedinice zv. ... (Diverzantsko i. č. O. š. T.O. Ze...), sa sjedištem u pomenutoj školi, da su oštećene u tu školu doveli upravo pripadnici njegove jedinice i da su ih predali dežurnom oficiru te jedinice. Ta jedinica je, kako navodi svjedok I. H., bila „prava jedinica” u smislu organizacione strukture i zapovjednog lanca, što u svom

iskazu potvrđuje i sam optuženi, a oštećeni su pri dolasku u školu odvedeni prvo u učionicu kod kuhinje gdje su udarani (što u svom iskazu navodi svjedok B. V.), dakle u dio škole kojim se koristila jedinica optuženog, što u svom iskazu potvrđuju svjedoci M. A. i K. Z., ali i sam optuženi. Da li su u toku dana oštećeni eventualno predati drugoj jedinici koja je boravila u toj školi i da li je optuženi Š. J. kritičnog dana bio fizički prisutan na tom mjestu ili ne, nisu okolnosti koje bi mogle isključiti njegovo saznanje o postupcima pripadnika jedinice kojom je komandovao, pa ovaj sud nalazi da njemu nije moglo ostati nepoznato šta se dešavalo oštećenima za vrijeme dok su bili pod kontrolom pripadnika jedinice optuženog. Međutim, ovom optuženom se ne stavlja na teret da je naredio pripadnicima svoje jedinice da oštećene liše slobode i da ih muče, odnosno, nečovječno postupaju prema njima, niti se tereti da je za takve radnje znao a nije ih spriječio ili kaznio, pa se ni ovaj sud utvrđivanjem tih činjenica i okolnosti ne može baviti. Optuženom Š. J. stavlja se na teret individualna krivična odgovornost na način kako je to opisano u optužnici, no takve krivičnopravne radnje nisu dokazane.

Naime, ovaj sud je cijeneći iskaze svjedoka oštećenih kako same za sebe, tako i u vezi sa drugim dokazima, našao da oni ne pružaju dovoljan osnov da bi se optuženi Š. J. oglasio krivim za one radnje za koje ga tereti optužnica, jer u tim iskazima nema takve uvjerljivosti i dosljednosti kakva je potrebna da bi se odlučne činjenice utvrdile sa apsolutnom sigurnošću.

Prije svega, problematična je i nedovoljno pouzdana identifikacija optuženog Š. J. od strane svjedoka oštećenih, imajući u vidu da ga oni od ranije nisu poznavali, te da su zaključak o njegovom identitetu izveli samo na osnovu javljanja na telefon osobe koja se, po iskazu svjedoka B. N., tada predstavila kao Š. J., odnosno, na osnovu toga što su vojnici (svjedoku B. V.) rekli da ga vode kod komandanta Š. J. Pri tome, zanemarujući opis uniforme optuženog od strane svjedoka, a kod kojih detalja se i ne može očekivati dosljednost u iskazima kada se imaju u vidu traumatične okolnosti samog događaja kao i protek vremena, ipak se njihovi iskazi razlikuju u bitnom detalju njegovog izgleda, tj. u boji kose (B. N. je tvrdio da je optuženi imao izrazito crnu kosu, a B. V. da mu je kosa bila kestenjasta). Što se tiče navoda svjedoka B. V. na glavnom pretresu da je optuženog „malo po nosu, faci i očima“ prepoznao, takva izjava s jedne strane ne ostavlja dojam sigurnosti, a s druge strane, identifikacija u sudnici, u situaciji u kojoj svjedoci od ranije poznaju jednog optuženog a drugog ne, neminovno navodi na prepoznavanje druge osobe kojoj se sudi, pa takvo prepoznavanje ne može ni imati posebnu dokaznu težinu.

Pored nepouz dane identifikacije optuženog, čak i ako bi se prihvatilo da je optuženi bio u kancelariji koju su opisali svjedoci, nastaje daljnji problem u vezi sa krivičnopravnim radnjama za koje ga terete optužnica. Prije svega, oštećeni B. V. je u svom iskazu bio izričit da ga optuženi nije udario, pa nije dokazana tvrdnja optužnice da ga je optuženi tukao zajedno sa drugim vojnicima. Dalje, ukoliko su, kako navodi svjedok B. N., po ulasku u kancelariju optuženog, njega i oca razdvojili u druge učionice, i ako je optuženi, kako navodi, skupa sa drugim vojnicima tukao njega (svjedoka), onda nije mogao istovremeno udarati i njegovog oca, oštećenog B. A., za kojeg navodi da je čuo njegove krike. Naposljetku, navodi svjedoka B. N. da je već po dolasku u školu bio izudaran tako da su mu oči bile zatvorene, pa je na jedno oko mogao vidjeti tek nakon 3-4 dana, a potom da je ipak mogao malo vidjeti na jedno oko i da zna da ga je optuženi tukao, uz okolnost da nije bio u mogućnosti da se određeno izjasni na konkretna pitanja

o krivičnopравnim radnjama koje se ovom optuženom stavljaju na teret, te da je i identifikacija optuženog iz prethodno navedenih razloga nepouzdana, ne daju ovom sudu pouzdan osnov za zaključak da je optuženi Š. J. počinio krivičnopравne radnje iz optužnice. S obzirom na to, ovaj sud nalazi da je suvišno i nepotrebno cijeniti dokaze odbrane optuženog Š. J. na okolnost njegovog alibija dana 16.06.1992. godine.

Dakle, ovaj sud ne dovodi u sumnju iskaze svjedoka oštećenih da su u osnovnoj školi u Tetovu bili fizički zlostavljani na način kako su i opisali u svojim iskazima, te da je oštećeni B. A. od posljedica tog zlostavljanja preminuo, ali njihova svjedočenja nisu dovoljno pouzdana da bi se sa sigurnošću moglo utvrditi da je optuženi Š. J. prema njima nečovječno postupao “nanoseći im velike duševne i tjelesne patnje i bol...a od kojih su posljedica B. A., N. i V. pretrpjeli teške psihičke trauma i fizičke povrede a B. A. od istih preminuo...”. Prema tome, ni činjenice koje su *in peius* optuženog Š. J., na osnovu izvedenih dokaza u ovom krivičnom predmetu, nisu mogle biti utvrđene sa sigurnošću, pa je stoga ovaj sud, primjenom principa *in dubio pro reo*, optuženog Š. J., oslobodio od optužbe za krivičnopравne radnje opisane pod tačkom 2. optužnice.

Na osnovu izloženog, ovaj sud je na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH optužene Đ. S. i Š. J. oslobodio od optužbe da su učinili krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. u vezi člana 22. preuzetog KZ SFRJ.

Slijedom toga, a na osnovu odredbe člana 203. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, optuženi Đ. S. i Š. J. oslobođeni su i dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, pa troškovi krivičnog postupka nastali pred Kantonalnim sudom u Zenici i pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine do ukidanja presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 004624 17 K 2 od 23.03.2017. godine uključujući i sve troškove branitelja po službenoj dužnosti koji su nastali do pravomoćnog okončanja krivičnog postupka padaju na teret sredstava Kantonalnog suda u Zenici a ostali troškovi krivičnog postupka nastali pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine nakon ukidanja navedene presude padaju na teret budžetskih sredstava, a na osnovu odredbe člana 212. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine oštećeni B. N. i B. V. su upućeni da imovinskopравni zahtjev mogu ostvarivati u parničnom postupku.

Zapisničar
Herić Senka,s.r.

Predsjednica vijeća
Gogala Zorica,s.r.